

literatura
XAVIER ALIAGA

Escriure la continuació d'una obra emblemàtica, trenta-cinc anys després. Fer-ho sense desfigurar en excés les trames d'una conegudíssima sèrie de televisió que havia expandit l'argument original. Reblar el clau, que tinga interès i que el resultat siga digne de les expectatives. Un Everest en cadira de rodes sols a l'abast d'una bèstia literària com Margaret Atwood.

El conte de la tia Lídia o la deflagració de Galaad

Els testaments
MARGARET ATWOOD

Traducció d'Ernest Riera
Quaderns Crema
Barcelona, 2020
410 pàgines

El final de la novel·la *El conte de la Serventa* deixava el cor encogit per la incògnita sobre el destí de la inoblidable protagonista, June-Offred, guia d'un itinerari vital d'intensitat extrema. Amb tot, gràcies a les enginyoses però una mica retòriques "Notes històriques" finals, sabem que el malson distòpic creat per Margaret Atwood (Ottawa, 1939), la República de Galaad, fa fallida en algun moment. El sinistre règim de terror teocràtic que castiga les desviacions amb la mort i obliga les dones a reproduir-se a través d'un brutal sistema de violació ritual desapareix en algun moment. Però tampoc no sabem com. Dos fils oberts dels quals estirar.

Cap al 1991, empentada per la pressió dels lectors, Atwood comença a planejar una continuació de la novel·la. Els fans demanaven seguir la veu colpidora de June, "cosa que no hauria pogut fer", confessava l'escriptora en una entrevista en *The New York Times* reproduïda en català pel diari *Ara*. "Pots pujar l'Empire State Building a pèl una vegada. Quan ho tornis a provar, cauràs: ja era molt improbable que ho fessis el primer cop. Jo tenia aquella veu i va dir el que havia de dir. No hi ha res més a afegir", reblava.

Aquesta renúncia, totalment comprensible des del punt de vista de la creadora, té conseqüències literàries: sense la veu de June-Offred (tan ben reflectida a la pantalla per una esplendorosa Elisabeth Moss), desapareix la visió de la víctima, les reflexions sobre el dolor, la pèrdua i la humiliació profunda de la condició de serventa. S'esborra el lirisme sòrdid que feia d'*El conte de la Serventa* un llibre commovedor, especial. Relllevant.

Els testaments pateix per aquesta pèrdua, és una novel·la menys angoixant i claustrofòbica, menys agitada, amb la capacitat de sorprendre limitada perquè les línies mestres de l'infern que és Galaad ja havien estat mostrades. A canvi, en la continuació s'ageganta un dels personatges més fascinants de la història, l'odiosa tia Lídia, l'instrument matriarcal per fer complir els aberrants designis patriarcal dels senyors de la República.

La tia Lídia és el gran recurs d'Atwood per enganxar amb mestria els lectors a *Els testaments*, introduint una història sobre la seua conversió que sols se suggeria a la producció televisiva. Són segurament les millors pàgines del llibre, les que mostren la voluntat de supervivència del personatge, una antiga jutgessa que ha de bellugar-se amb ferotgia per inte-

cinema

'Little monsters' una pel·lícula que transita entre la comèdia familiar i el terror zombi, del director Abe Forsythe

televisió

'I may destroy you' de la creadora Michaela Coel. La sèrie situa la víctima en el paper principal

grar-se, grimpar i conservar el poder en el seu nou hàbitat de Galaad.

La resta convé que ho descobrisca el lector, però avançarem que la brutal i despietada intel·ligència emocional de Lídia, les lluites de poder amb els homes i amb les ties fundadores, configuren l'autèntic pal de paller de la proposta. I el mecanisme que fa servir l'autora per explicar la caiguda de Galaad seguint la premissa insubornable de no introduir cap element que no haja tingut algun reflex previ en la història de la humanitat. En aquest cas, intrigues, porgues i traïcions que podrien remetre a la caiguda de l'Imperi romà.

Al costat d'aquest personatge absolutament central, que no podem deixar d'associar a la imatge de l'esplèndida Anna Dowd de la sèrie, hi ha les veus de dues joves, una filla d'un Senyor preminent de Galaad i una adolescent que viu al Canadà i que havia fugit de molt petita de la República. Es tracta de personalitats en gestació, no tan riques, però amb mirades que serveixen per obtenir nous angles: d'elles ens arriba, com en el cas de Lídia, el testimoni en primera persona. Figures del tauler que ajuden Atwood i els lectors a reblar tots els claus. I fins ací llegirem.

En acabant, *Els testaments* (amb Ernest Riera agafant amb solvència el relleu de Xavier Pàmies com a traductor al català d'Atwood) és una novel·la amb no massa defectes (hi ha un cert encaix forçat d'algunes peces del relat) i un bon grapat de virtuts, com ara mostrar-nos l'altra banda del mirall. Una obra lleugera, mengívola, un artefacte que es beneficia de l'enorme ofici narratiu acumulat per la veterana Margaret Atwood. Satisfactori pel que fa al tancament de les incògnites obertes en el llibre anterior i al qual sols se li poden fer grans retrets des d'expectatives desproporcionades.

Ben mirat, l'experiència lectora absorbent i gratificant, i l'esplèndida troballa de la fascinant tia Lídia convertida en protagonista absoluta ja justificaven plenament el viatge.

@xavialiaga

Margaret Atwood

NÒMADES
(O EL CAMELL BLAU)

CARLES BATLLE

34
títols

PREMI OCTUBRE PERE CAPELLÀ DE TEATRE 2019

NÒMADES
(O EL CAMELL BLAU)
de CARLES BATLLE

Premi Octubre Pere Capellà de teatre, 2019

NOVETATS 3i4 Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat